

VES: Begrotingstekort niet 3,3% maar 11,1% van BBP

Op Starnieuws van dinsdag 4 oktober jl. is een artikel verschenen waarin de VES aangeeft dat het begrotingstekort niet 3,3% maar 11,1% van het BBP bedraagt.

Zij geeft aan dat zij waakt voor een misleidende presentatie van de begroting.

Met name heeft de VES moeite met het bedrag dat aan leningen wordt gepresenteerd en geeft aan dat er sprake is van **verdoezeling** van het tekort door het in 3 groepen te plaatsen nl.

1. Trekkingen, om het woord leningen te vermijden, van SRD 2,6 miljard;
2. Begrotingssupport, een nieuwe term om het woord leningen te vermijden van SRD 5,3 miljard;
3. Begrotingstekort, waarvan men nog niet weet wie ons gaat lenen, van SRD 3,3 miljard.

Samen is de regering van plan komend jaar SRD 11,1 miljard meer uit te geven dan te verdienen en aan 'gratis geld' binnen te krijgen.

Dit zijn stukken overgenomen uit het artikel op Starnieuws.

Hierna volgend mijn reactie op het artikel alleen met de bedoeling om meer inzicht te verschaffen over de samenstelling van de begroting, ook aan de VES:

Om een begroting goed te begrijpen moet men:

- allereerst de begroting in haar totaliteit bestuderen,
- de verschillende posten meer in detail bestuderen en
- de verschillende posten in hun samenhang bestuderen.

Ik zal niet in alle detail kunnen ingaan in dit artikel omdat het anders een te lang stuk wordt maar mij beperken tot een paar posten toe te lichten die inhoudelijk een beter beeld kunnen verschaffen.

Allereerst enige uitleg van gehanteerde begrippen:

A: Trekkingen: zijn inderdaad leningen met de volgende nuancering:

- Trekkingen kunnen zijn bedragen die uit leningen die in voorgaande begrotingsjaren gesloten zijn, worden getrokken (opgenomen). Dit speelt bij project financiering, veelal het geval bij meerjarige projecten.
- Trekkingen zijn ook bedragen die uit leningen gesloten in het betreffende begrotingsjaar worden getrokken, dus nieuwe leningen om nieuwe projecten mee te financieren.
- De trekking hoeft dus niet de volledige leensom in te houden, maar het bedrag dat in het betreffende begrotingsjaar nodig is uit de gecommiteerde lening.
- Een gecommiteerde lening hoeft nog niet te leiden tot een verplichting.

B. Begrotingssupport (begrotingssteun) kan inderdaad een lening zijn maar dan niet per se bestemd ter financiering van projecten maar bedragen die ter beschikking worden gesteld aan de minister van Financiën om de begroting te financieren.

Begrotingssupport hoeft niet altijd een lening te zijn. In de meeste gevallen is dat wel het geval.

Begrotingssupport wordt veelal verstrekt in tijden van economische crisis om het land te helpen om uit de crisis te geraken en worden verstrekt door organisaties als **IMF, de IDB, de WB etc.** Hierbij worden condities gesteld met betrekking tot macro- economische hervormingen.

Begrotingssupport betreft concessionele leningen, dus leningen tegen zeer gunstige condities zoals lage rente, aflossingsvrije periode alsmede langere aflossingstermijnen.

Dit juist omdat de verstrekker beseft dat de begroting tijdelijke ondersteuning nodig heeft.

Een situatie waar Suriname jammer genoeg in beland is geworden.

Dit zijn basis begrippen die op de middelbare school tijdens de economie lessen behandeld worden.

Is hier sprake van verdoezeling?

Bijgaand een overzicht van de begroting zoals gepresenteerd op de persconferentie van 27 september jl.

in mln SRD	2021 Realisatie	2022 NvW	2023 Projectie	2024 Projectie	2025 Projectie	2026 Projectie
1 Lopende inkomsten	15,870	21,770	25,584	27,571	30,102	33,215
Directe belastingen	8,137	9,089	7,888	10,509	10,118	10,744
Indirecte belastingen	3,693	5,646	9,758	8,196	9,796	11,046
Niet belastingen	4,039	7,035	7,939	8,867	10,189	11,426
2 Lopende uitgaven	14,136	20,879	24,907	22,104	22,950	24,991
Personele uitgaven	4,664	5,784	7,542	6,984	7,193	7,840
Aanschaf goederen en diensten	1,657	5,932	5,707	4,761	5,161	5,761
Subsidies en bijdragen	6,564	6,888	8,236	7,981	8,343	9,228
3 Interest	1,251	2,276	3,422	2,379	2,254	2,161
4 Lopende Rekening (1-2)	1,734	890	677	5,467	7,152	8,224
5 Schenkingen	140	550	500	500	200	201
6 Kapitaalsuitgaven	983	2,305	2,176	3,907	4,999	6,048
7 Aflossingen	5,016	4,865	10,164	7,894	8,526	8,775
8 Begrotingstekort (4+5-6-7)	-4,125	-5,730	-11,163	-5,834	-6,173	-6,398
	-7.3%	-7.4%	-11.2%	-5.9%	-5.4%	-5.0%
9 Primaire balans (8+3+7)	2,142	1,411	2,423	4,439	4,606	4,539
	3.8%	1.8%	2.4%	4.5%	4.0%	3.5%
10 Trekkingen	2,435	5,077	7,869	4,400	4,658	8,072
11 Financieringstekort (8+10)	-1,690	-653	-3,293	-1,434	-1,515	1,674
	-3.0%	-0.8%	-3.3%	-1.4%	-1.3%	1.3%
<i>BBP projectie</i>	56,239.7	77,811.4	99,290.0	99,289.8	114,382.8	128,608.0

Enkele basale observaties:

1. De lopende rekening is SRD 677 miljoen positief : dit betekent dat de lopende ontvangsten SRD 677 miljoen hoger zijn dan de lopende uitgaven.

Belangrijk is te weten dat in de lopende uitgaven de interestlasten zijn meegenomen ten bedrage van SRD 3,422 miljard.

Dus Suriname is in staat bij realisatie van deze begroting in ieder geval uit haar eigen besparingen aan haar rente verplichtingen te voldoen. **Ontzettend belangrijk voor schuldeisers om dit te weten. Dat scheidt vertrouwen.**

2. Het bedrag dat aan aflossingen is opgenomen is SRD 10,164 miljard
3. Het bedrag dat aan trekkingen (volgens VES: leningen) is opgenomen is SRD 7,869 miljard

Simpele conclusie: de schuldpositie van Suriname zal met SRD2,295 miljard afnemen.

Ik wens om het artikel niet te lang te maken nu af te dalen naar meer detail informatie over de Trekkingen en de aflossingen waarbij in de volgende sheets volledig inzicht wordt verstrekt in de samenstelling van deze twee posten op de begroting.

Ik maak vervolgens enige toelichtende opmerkingen.

Omschrijving	Nota van Wijziging 2022			Ontwerp Begroting 2023		
	donor	lening	totaal	donor	lening	totaal
CDB	6	173	179	5	25	30
India	-	16	16	-	34	34
IsDB	-	359	359	-	462	462
IDB	11	1,543	1,554	9	4,427	4,436
Nederland	423	-	423	302	-	302
UNDP	6	-	6	5	-	5
OFID	-	105	105	-	16	16
Global Fund	25	-	25	43	-	43
UNFPA	0	-	0	0	-	0
AFD	-	16	16	-	10	10
UNICEF	0	-	0	2	-	2
EU	43	-	43	57	-	57
IMF	-	2,128	2,128	-	1,500	1,500
World Bank	-	101	101	-	301	301
OPEC	-	-	-	-	204	204
Aannemers	-	-	-	-	835	835
KBC bank	-	-	-	-	57	57
Overig	33	638	671	78	-	78
Totaal	549	5,078	5,627	500	7,869	8,369

Uit deze sheet blijkt dat op de post “aannemers” na, alle overige trekkingen betreffen leningen van concessionele aard (lage rente, aflossingsvrij periode en lange aflossingstermijnen).

Er vallen met name drie posten op:

1. IDB met een bedrag van SRD 4,436 miljard.
2. IMF met een bedrag van SRD 1,500 miljard en
3. Aannemers met een bedrag van SRD 0,835 miljard (= SRD 835 miljoen)

De overige posten laat ik even onbesproken.

De post IDB (SRD 4,436 miljard) betreft zowel begrotingssupport alsmede project financiering.

De post IMF (SRD 1,500 miljard) betreft begrotingssupport.

De post “Aannemers” betreft project financiering.

In het afgesproken raamwerk met IMF is rekening gehouden met support van o.a. IDB van USD 450 miljoen (projectfinanciering). Daarnaast is een toezegging van IDB voor policy based loan van USD 500 miljoen (begrotingsteun). Dit over een periode van vier tot vijf jaar.

En uiteraard ook met het bedrag van USD 689 miljoen support van IMF (Extended Fund Facility) over een periode van 3 jaar.

Vraag aan VES: moeten deze posten uit de begroting gelaten worden?

Dat zou in mijn opvatting verdoezeling zijn.

Overigens wens ik op te merken dat in het macro economisch raamwerk zoals met IMF afgesproken en waarvan het schuldenplan (DSA) een wezenlijk onderdeel van is, zijn deze bedragen opgenomen.

Niet opnemen hiervan zou niet in lijn zijn met het macro economisch plan.

TREKKINGEN (Op te nemen Leningen)			
Ministerie/ Directoraat	Financierder	Programma/ project	Bedrag x 1000 SRD.
Buitenlandse Zaken, International Business en Internationale Samenwerking	IDB	Internationale Onderhandelingen	25.000,00
	Totaal		25.000,00
Financien en Planning/Financien	Begrotingssteun (IDB)	Aflossing CBvS	1.713.750,00
	Begrotingssteun (IDB en IMF)	Begrotingssteun	3.567.250,00
	IDB	Fiscal Strengthening to support Economic Growth (FISEG)	87.500,00
	Totaal		5.368.500,00
Economische Zaken, Ondernemerschap en Technologische Innovatie	Wereld Bank	Ontwikkeling Ondernemersklimaat en Concurrentievermogen	78.292,00
	Totaal		78.292,00
Landbouw, Veeteelt & Visserij	IDB	Institutionele Vormgeving	3.000,00
	IDB	Reactivering Waterschappen	5.710,00
	IDB	Landbouwtelling	2.500,00
	IDB	Veehouderij	50.000,00
	IsDB	Stimulering Landbouwsector	11.000,00
	Totaal		72.210,00
Natuurlijke Hulpbronnen	Wereld Bank	Voorbereiding Mineralen Instituut	22.350,00
	KBC Bank	Decentrale Drinkwatervoorziening voor Boven Suriname (Proj.2 BOSA)	57.015,00
	IDB	Energie Autoriteiten Suriname	16.628,00
	India creditline	Renewable Energie(Zonne-, Hydro- en Wind energie)	33.525,00
	Power China	Renewable Energie(Zonne-, Hydro- en Wind energie)	203.777,00
	Totaal		333.295,00
Sociale Zaken en Volkshuisvesting	IsDB	Low Income Shelter Program	351.143,00
	IDB	Algemene Kinderbijslag	32.855,00
	IDB	Financiële Bijstand mensen met een beperking	32.855,00
	IDB	Financiële Bijstand aan sociaal zwakke huishouden	28.161,00
	Totaal		445.014,00
Onderwijs Wetenschap en Cultuur	IDB	Ondersteuning voor verbetering van het Basisonderwijs in Suriname	66.270,00
	IDB	Ondersteuning voor verbetering Secundair onderwijs	84.500,00
	IsDB/CDB	Ondersteuning voor verbetering van het Beroepsonderwijs	125.000,00
	IDB	Reguliere specifieke culturele activiteiten	128.651,00
	Totaal		404.421,00
Volksgezondheid	AFD(Progr. Optopping Health proj. Marwina Hospital	Optopping Health Project tbv Marwina Hospital	10.000,00
	OFID(Progr. Health Facilities Improvement Project)	Health Facilities Improvement Projects	15.664,00
	IsDB(Progr. Health Services Improvement Project)	Health Service Improvement Project	50.044,00
	Totaal		75.708,00
Openbare Werken	IDB	Improving Import Logistics	125.000,00
	Wereld Bank	Het rehabiliteren van de Saramacca Kanaal Improving Transport Logistics and Competitiveness in Suriname	200.000,00
		Werken en diensten tbv Wegen , Werken en diensten tbv kust, rivier en natuurbeheer Suriname Nationaal Infrastructuur Projecten	709.517,00
	Overige ontvangen leningen binnenland (aannemers)	-fase 2 (NIP)	
	Totaal		1.034.517,00
		Totaal Leningen 2022	7.836.957,00

De besteding van trekkingen gaan niet in de consumptieve sfeer zoals eerder uit het positieve saldo van de lopende rekening blijkt maar gaat naar project financiering en herfinanciering.

Projectfinanciering:

We kunnen van mening verschillen over de prioriteiten en de noodzaak van projecten. Om de effecten van de macro-economische stabiliteit een duurzaam karakter te geven is het noodzakelijk dat de verdien capaciteit van de economie wordt vergroot. In dit kader moge vermeld worden het Nationaal Ontwikkelings Fonds voor de Agri-business (NOFA), Productie Krediet Fonds (PKF) en andere voorwaardenscheppende maatregelen om de economische groei te bevorderen.

Maar vindt de VES dat deze projecten zoals de rehabilitatie van het Saramacca kanaal (gefinancierd door de Wereldbank) niet moeten plaatsvinden?

Herfinanciering:

Zoals uit het overzicht blijkt zal de dure (9%) geconsolideerde schuld bij de Centrale Bank van Suriname (CBvS) deels afgelost worden met gelden die komen van stukken goedkopere leningen (IDB) en tegen betere condities. (dus herfinanciering)

Naast het in het overzicht opgenomen bedrag van ca SRD 1,7 miljard zullen eveneens de trekkingen (voorschotten aan de Staat) ad SRD 900 miljoen voor het Covid fonds worden afgelost.

Inclusief rente zal aan de CBvS in 2023 een bedrag van iets meer dan SRD 3 miljard afgelost worden.

Voordelen:

CBvS wordt versterkt met ca USD 150 miljoen

Door de rentebesparingen ontstaat er meer begrotingsruimte voor het doen van investeringen. Niet voor consumptieve uitgaven!

Is de VES hierop tegen?

Een detailoverzicht van alle geprojecteerde (begrote) aflossingen is door het Bureau Staatsschuld opgesteld.

De primaire balans:

De primaire balans, dat is de som van de rente (SRD 3,422 miljard) en de aflossingen (SRD 10,164 miljard) minus het tekort (11,163 miljard)

Indien de primaire balans negatief uitpakt dan is er sprake van een financieringsprobleem.

Indien het resultaat positief uitpakt, hetgeen met SRD 2,423 miljard het geval is, dan geeft dat een positieve ontwikkeling in het financieringsvraagstuk van het land weer.

U trekt zelf de conclusie.

Tot slot:

Het uiteindelijk financieringstekort dat nog ingevuld moet worden bedraagt SRD 3,293 miljard (3,3% van BBP)

De suggestie (of insinuatie) van de VES om dit middels leningen te financieren wordt ten sterkste afgeraden.

Dit kun je wegwerken door meer inkomsten te generen dan er begroot is in combinatie met bezuinigingen op goederen en diensten en personele uitgaven.

Ik heb gepoogd in te zoomen op de samenstelling van de begroting waar een begrotingsstrategie aan verbonden is. Ik hoop meer inzicht verschaft te hebben, ook aan de VES.

Ik hoop dat VES ook bereid is dit artikel integraal in hun blad te publiceren.

Uiteraard ben ik bereid positieve feedback van de VES te ontvangen.

Armand Achaibersing